

GIG
CYMRU
NHS
WALES

Iechyd Cyhoeddus
Cymru
Public Health
Wales

Rhif Cyfeirnod: ICC81

Rhif y Fersiwn: 2

Dyddiad yr adolygiad nesaf:

Chwefror 2027

POLISI HAWLIAU EIDDO DEALLUSOL (IP)

Datganiad Polisi

Mae Iechyd Cyhoeddus Cymru yn annog cynhyrchu dulliau, syniadau ac arloesiadau gwreiddiol sy'n galluogi cyflawni ei genhadaeth, ei weledigaeth a'i flaenoriaethau strategol.

Mae'r sefydliad yn gyfrifol, drwy rwymedigaethau cyffredinol a gyhoeddir gan Lywodraeth Cymru, i sicrhau bod arloesedd, gan gynnwys triniaethau, dyfeisiau, data, meddalwedd, deunyddiau hyfforddi newydd neu system reoli newydd, yn cael eu lledaenu mor eang â phosibl er budd cleifion a'r GIG yn gyffredinol. Gall y broses hon gynnwys cyhoeddi'r eiddo deallusol yn gyhoeddus, neu fanteisio arno drwy sianeli masnachol er mwyn cael gwobr ariannol o bosibl; neu ddiogelu Hawliau Eiddo Deallusol (IPR).

Mae eiddo deallusol a grëir gan weithwyr Iechyd Cyhoeddus Cymru yn ystod eu cyflogaeth yn perthyn i'r sefydliad ac yn parhau felly, ni waeth beth fo'i darddiad neu ei awduraeth.

Yn ogystal, yn amodol ar ddarpariaethau Deddf Patentau 1977, bydd unrhyw ddyfais a wneir gan unrhyw weithiwr yn ystod ei gyflogaeth yn perthyn i Iechyd Cyhoeddus Cymru. Wrth benderfynu ar y ffordd orau o ddiogelu a datblygu eiddo deallusol o'r fath, bydd Iechyd Cyhoeddus Cymru yn gweithio'n weithredol mewn cydweithrediad agos â'r crewyr ac unrhyw sefydliadau sy'n cydweithredu.

Yn achos ymelwa'n llwyddiannus ar Eiddo Deallusol, efallai y bydd y dyfeisiwr/crëwr yn cael cyfran refeniw personol o unrhyw incwm sy'n deillio o'r ddyfais a byddai hyn yn cael ei benderfynu fesul achos.

Ymrwymiad Polisi

Mae arloesi'n digwydd yn naturiol o fewn y GIG trwy ddarparu a rheoli gofal cleifion, wrth addysgu a hyfforddi gweithwyr a thrwy weithgarwch ymchwil a datblygu. Cydnabyddir mai'r ffordd orau o roi'r rhan fwyaf o ddatblygiadau arloesol ar waith yw sicrhau eu bod ar gael yn hawdd drwy brosesau arferol i roi gwybodaeth ar waith pan fyddant yn cyfrannu at wella'r modd y darperir gwasanaethau iechyd a gofal iechyd yn Iechyd Cyhoeddus Cymru. Fodd bynnag, mae rhai datblygiadau arloesol neu greadigaethau yn ddyfeisiadau neu'n gyhoeddiadau sy'n cael eu gwireddu orau trwy ddatblygiad masnachol ac i'r rhain mae rheolaeth briodol ar yr eiddo deallusol cysylltiedig yn hanfodol.

Er mwyn sicrhau bod Iechyd Cyhoeddus Cymru yn cyflawni ei nodau, ei amcanion, ei gyfrifoldebau a'i ofynion cyfreithiol yn dryloyw ac yn gyson, rydym yn darparu canllawiau clir ar nodi, atgyfeirio a'r broses sy'n ymwneud ag ymelwa ar eiddo deallusol a gynhyrchir gan staff a gyflogir gan Iechyd Cyhoeddus Cymru a'i fasnacheiddio. Mae hyn yn cynnwys y rhai ar gontractau anrhydeddus, seondeion neu gontractwyr sy'n gweithio ar ran Iechyd Cyhoeddus Cymru.

Mae Iechyd Cyhoeddus Cymru wedi ymrwymo i sicrhau bod y Fframwaith Hawliau Eiddo Deallusol ar gael, yn cael ei ddeall ac yn cael ei ddilyn gan yr holl staff a'r rhai sydd â chontractau anrhydeddus, seondeion a chontractwyr sy'n gweithio ar ran yr Ymddiriedolaeth.

Diben y polisi a'r Fframwaith Hawliau Eiddo Deallusol ategol yw diogelu eiddo deallusol a gynhyrchir yn Iechyd Cyhoeddus Cymru gan staff sy'n gweithio i'r sefydliad, gan gynnwys y rheini â chontractau anrhydeddus, seondeion neu gontractwyr.

Gweithdrefnau Ategol a Dogfennau Rheoli Ysgrifenedig

[Mae'r holl bolisiâu a'r gweithdrefnau corfforaethol ar gael ar wefan Iechyd Cyhoeddus Cymru](#)

Mae'r Polisi hwn a'r Fframwaith Hawliau Eiddo Deallusol ategol yn disgrifio'r fframwaith cyfreithiol ar gyfer diogelu eiddo deallusol ac ymelwa arno'n fasnachol.

Dogfennau polisi/rheoli cysylltiedig eraill yw:

- Fframwaith Hawliau Eiddo Deallusol
- Polisi a Gweithdrefn Datganiadau o Fuddiannau, Anrhegion, Lletygarwch a Nawdd

Mae'r polisi hwn a'r canllawiau sy'n cyd-fynd ag ef hefyd yn cael eu llywio gan y [Fframwaith Llywodraethu Ymchwil ar gyfer Iechyd a Gofal Cymdeithasol yng Nghymru](#), sy'n amlinellu'n glir yr angen i ystyried ymelwa ar hawliau eiddo deallusol. Hefyd, cyhoeddodd Llywodraeth Cymru [Fframwaith a Chanllawiau ar Reoli Eiddo Deallusol yn y GIG yng Nghymru](#) yn 2005. Cyfeiriwyd hefyd at [Fframwaith Polisi'r DU ar gyfer Ymchwil Iechyd a Gofal Cymdeithasol](#).

Mae Adran 7(2) o **Ddeddf Iechyd a Meddyginiaethau 1988**, sy'n gymwys yn rhinwedd Deddf Llywodraeth Cymru 2006, yn galluogi Byrddau ac Ymddiriedolaethau Iechyd GIG Cymru i "ddatblygu ac ymelwa ar syniadau ac eiddo deallusol". Mae **Deddf Hawlfraint, Dyluniadau a Phatentau 1988** (fel y'i diwygiwyd) a **Deddf Patentau 1977** (fel y'i diwygiwyd) ymhlith y ddeddfwriaeth allweddol ar gyfer hawliau eiddo deallusol ac maent yn llywio'r polisi hwn a'r canllawiau ategol yn uniongyrchol.

Cwmpas Mae'r Polisi hwn yn berthnasol i'r holl eiddo deallusol a grëwyd gan Iechyd Cyhoeddus Cymru neu ar ei ran gan staff neu eraill ym mhob lleoliad, gan gynnwys y rhai â chontractau anrhydeddus, secondeion a chontractwyr sy'n gweithio ar ran y sefydliad.	
Asesiad o'r Effaith ar Gydraddoldeb ac Iechyd	Mae Asesiad o'r Effaith ar Gydraddoldeb, y Gymraeg ac Iechyd wedi'i gwblhau a gellir ei weld ar y tudalennau gwe polisi.
Cymeradwywyd gan	Y Pwyllgor Gwybodaeth, Ymchwil a Hysbysrwydd
Dyddiad Cymeradwyo	05/03/24
Dyddiad Adolygu	05/03/24
Dyddiad Cyhoeddi:	11/04/24
Y grŵp sydd ag awdurdod i gymeradwyo gweithdrefnau ategol	Y Tîm Arweinyddiaeth
Y Cyfarwyddwr Gweithredol/Cyfarwyddwr Atebol	Ysgrifennydd y Bwrdd a Phennaeth Uned Fusnes y Bwrdd
Awdur	Ysgrifennydd y Bwrdd a Phennaeth Uned Fusnes y Bwrdd

Ymwadiad

Os yw dyddiad adolygu'r ddogfen hon wedi mynd heibio, sicrhewch mai'r fersiwn rydych yn ei ddefnyddio yw'r fersiwn mwyaf cyfredol, naill ai drwy gysylltu ag awdur y ddogfen neu ag [Uned Fusnes y Bwrdd](#)

Crynodeb o'r adolygiadau/diwygiadau				
Rhif y fersiwn	Dyddiad yr Adolygiad	Dyddiad Cymeradwyo	Dyddiad cyhoeddi	Crynodeb o'r Diwygiadau
1 (Black 90)	2004	15/09/04	01/10/09	Polisi Eiddo Deallusol wedi'i drosglwyddo i Iechyd Cyhoeddus Cymru o Ymddiriedolaeth GIG Felindre. Ni chynhaliwyd

				adolygiad gan y disgwyliwyd y byddai Polisi Cymru Gyfan yn cael ei gynhyrchu.
2	2023	05/03/24	11/04/24	PHW81 – Datblygwyd Polisi Hawliau Eiddo Deallusol fel dogfen newydd a disodlwyd Polisi Black 90 Ymddiriedolaeth GIG Felindre. Datblygwyd gweithdrefn ategol i gynnwys manylion mwy eglur ac enghreifftiau o ofalwyr. Diwygiadau pellach wedi'u gwneud i'r drafft cyntaf gan ymgorffori arfer gorau a gafwyd gan sefydliadau eraill